

Oesterparel

Colofon

ISBN: 978 94 6365 432 6

1e druk 2022

© 2022, Marijke Rolf

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Foto omslag en auteursfoto: Erikjan Koopmans

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Oesterparel

Marijke Rolf

Voor Lute, Youp en Keye

*'Immature love says: "I love you because I need you."
Mature love says: "I need you because I love you."'*

Erich Fromm: *The Art of Loving* (1956)

Inhoud

1.	Opstaan	11
2.	Schemerwereld	13
3.	Uitzicht	21
4.	Bestemming	25
5.	Koningsdag	29
6.	Overstap	34
7.	Stokstaartje	49
8.	Ús mem	64
9.	De aangekondigde dood	80
10.	De begrafenis	107

1. Opstaan

Het nummer dat mij uit bed belt, ken ik niet. Het is zeven uur, zaterdag 4 juni 2016. Vandaag wil ik naar de universiteitsbibliotheek om te studeren met mijn werkgroep.

‘Robijn de Vries,’ kraakt mijn stem.

‘Goedemorgen mevrouw, politie Amsterdam-Centrum. U staat onder de noemer “*In Case of Emergency*” in de telefoon van de heer Benjamin van Vlaanderen. Klopt het dat u deze persoon kent?’

‘Ja.’ Ik ga wijdbeens staan, hand op mijn rechterzij. Mijn blik valt op het scheefgezakte laken voor het raam, een maand geleden opgehangen toen ik uit Bennies appartement trok.

‘De heer Van Vlaanderen is vanochtend op de Hobbemakade aangereden. Zijn hoofd is geraakt. Artsen hebben hem vervoerd naar het VU-ziekenhuis.’

Aangereden? Zijn hoofd! Waar al zijn feiten en kennis in zitten. Ik zoek steun tegen de kast. Op mijn studieboeken Nederlands en Spaans ligt Snoopy. Ik grijp een poot, druk hem tegen mijn hart en zak op de grond.

‘Mevrouw?’

‘Jaja, ben er nog. Zijn hoofd?’

‘Er is sprake van ernstig hersenletsel.’

Student rechten. Gymnasiast met een dijk van een geheugen. En humoristisch.

‘Wat is uw relatie tot de heer Van Vlaanderen?’

‘Ik was zijn vriendin.’

‘Staat u op goede voet met de familie?’

‘Ja.’

‘Mevrouw, mag ik vragen waar u zich op dit moment bevindt?’

‘In de Weteringstraat. Nummer 3.’ De Hobbemakade. Hij was natuurlijk op zijn racefiets via de Amstel op weg naar het Vondelpark. Altijd op zaterdagochtend. Brak of niet, eerst fietsen en dan lopen. Mijn maag krimpt ineen. Benjamin als wrakhout, ondenkbaar! Dat sterke lijf bloeit op bij bokstrainingen en op skipistes.

‘Zijn ouders zijn intussen onderweg vanaf hun woonplaats Utrecht. Op dit moment rijden wij vlak bij de Weteringstraat. Bent u bereid mee te gaan naar het ziekenhuis? Onze ervaring leert dat het voor familie van het slachtoffer prettig is een bekende te zien.’

‘Dat wil ik wel,’ fluister ik.

In een haastig aangetrokken zwart T-shirt, vest en broek kijk ik door het raampje van de voordeur mijn stille, nieuwe straat in. Zijn hoofd, geraakt door een auto. Ijzersmaak in mijn mond, snel trek ik de voordeur open en ga in de portiek staan wachten. Niemand in dit buurtje kent Benjamin en niemand weet wie hij voor mij is. Een onmogelijke dwaas.

Mijn vader reageerde op mijn relatiebreuk met een verhaal over de Friese betekenis van 1 mei. *De Âlde Maaie*, oorspronkelijk twaalf mei, zei hij, was de dag dat de nieuwe pachten ingingen en personeel in de agrarische sector werd aangenomen en ontslagen. Kortom, die dag vond tot in de twintigste eeuw jaarlijks een provinciale volksverhuizing plaats. Zo was het hem gelukt de vraag te ontwijken hoe het met mij ging. ‘Mei is de maand van een verfrissend begin,’ luidde zijn luchtige conclusie.

In deze gemeubileerde studio hoef ik alleen voor mijzelf te zorgen. Wat een opluchting dat ik op Koningsdag de moed had verzameld om onze relatie te beëindigen. Gek genoeg voelde ik me rond twaalf mei griepig.

2. Schemerwereld

Het zwarte leer van de achterbank van de politieauto voelt opvallend zacht aan, maar mijn adrenalinepeil zakt niet. Nauwlettend volg ik de route. Met mijn mouw tegen mijn neus kijk ik langs de opgeplakte luchtververser naar het klokje op het dashboard. Twaalf over zeven. Mijn vader klopt melk voor zijn cappuccino. Espresso pruttelt op het gasfornuis. Voordat hij beneden de deur van de winkel opendoet, leest hij de *Leeuwarder Courant*.

‘Met mij.’

‘O, dag Bijn. Wacht even.’ Mijn vader steekt een sigaret op. Alsof hij voelt dat ik iets ergs ga vertellen.

‘Benjamin heeft een ongeluk gehad. Hij is aangerezen op de Hobbemakade en zijn hoofd is geraakt.’

‘Wat?’

‘Ja, de politie belde en brengt me nu naar het VU-ziekenhuis.’

‘Goh, Robijn.’

‘Doe ik er goed aan, pap? Sta ik daar als zijn ex.’

‘Dat doet er nu niet toe. Natuurlijk moet je gaan.’

‘Ja, hè?’

‘Zeker.’

‘Oké. Ja, ik ga ook voor zijn ouders.’

‘En voor jezelf, meis. Veel sterkte.’

‘Dank je.’

‘Laat je iets weten?’

‘Natuurlijk.’

‘Of kom anders straks deze kant op.’

‘Weet ik nog niet. Bel wel.’

‘Kijk maar. Hou je taai, lieverd.’

Veertien over zeven. Schiet op! Een stem in mij zegt dat mijn aanwezigheid Bens overlevingskansen vergroten. Van de zenuwen hoop ik dat de rit eindeloos duurt.

‘Het ga je goed,’ waren zijn laatste woorden bij ons afscheid. De daaropvolgende stilte verbrak hij mompelend: ‘Hier komt mijn moeder.’

‘Ik wil je bedanken, Robijn, voor de fijne jaren. We koesteren zulke warme herinneringen aan de weekenden met Benjamin en jou. Meisje, laat alsjeblieft nog eens wat van je horen.’

Haar mobiele nummer staat nog in mijn telefoon.

‘Robijn ...’ klinkt haar krachteloze stem.

‘Hannah, wat verschrikkelijk!’

‘O, gelukkig, je weet het al.’

‘De politie belde. Ze brengen me nu naar het ziekenhuis.’

‘Fijn dat je komt, Robijn, als je er eerder bent, ga meteen naar hem toe. Dan is hij tenminste niet alleen.’

‘Doe ik.’

‘Wij rijden nu op de ring.’

‘Oké, voorzichtig. Tot zo.’

Het is drie voor halfacht wanneer we tegelijkertijd aankomen. In een zwierige lange rok stapt Hannah uit. Vele dunne armbandjes rinkelen. Met haar handen in de lucht loopt ze op me af.

‘O Robijn, o meisje.’

‘Zijn hóófd!’

We omhelzen elkaar. Alles aan haar voelt rond. In mijn neus kriebelen hennakrullen.

‘Wat ben ik blij dat jij hier bent. Je bent toch nog helemaal met Benjamin verbonden!’

Ik glimlach met natte ogen.

Nogmaals drukt ze haar gezicht tegen mijn schouder. Geen idee wat ons te wachten staat.

‘Waar is Boeke? We moeten naar Ben.’

Benamins vader parkeert de auto en controleert of de ramen en portieren dicht zijn.

‘Kom,’ zeg ik tegen Hannah. We draaien door de deur van de spoedeisende hulp en stappen in een geur van koffie, synthetische parfum en ongedouchte mensen. Twee receptiëdames vangen ons op.

‘1-1-2 als elke seconde telt’, zegt een sticker op een prullenbak naast de kapstok. Ik zet mijn telefoon op stil.

‘Alléén zijn hoofd, Robijn.’

‘Ongelooflijk.’

‘Zijn fiets heeft nul schade!’ Ze slaat haar hand voor haar mond en gaat naast me zitten op een oranje, plastic bankje. Haar vingers gaan op en neer langs de rinkelarmbandjes. Ooit vertelde ze me dat alle vrouwen in India ze dragen, behalve weduwes, die zij dicht tegen hun huizen aan zag zitten. Zonder make-up, met kortgeknipt of afgeschoren haar gelden zij als dood, omdat de ziel van hun echtgenoot anders niet kan rusten. In vroegere tijden mochten ze er zelfs voor kiezen zich tijdens de crematie op het lichaam van hun man te storten.

‘Bizar zeg, van die fiets.’ Meer weet ik niet te zeggen.

Hannah knikt me toe met grote ogen. ‘Ook zijn telefoon deed het nog!’

Stel, hij belde. Op de Hobbemakade staan vaak bussen geparkeerd, wachtend op toeristen. Een automobilist ziet een fietser pas wanneer hij oversteekt. Benjamin hield zijn telefoon altijd aan zijn rechteroor. Misschien draaide hij onvoldoende naar links en zag hij niet dat er een auto aankwam?

‘Op zijn lijf geen schrammetje, Robijn, niets. Kun jij het je voorstellen?’

Ik schud mijn hoofd.

‘We zullen het zo wel zien als we met pa naar hem toe gaan.’

Zo noemen ze elkaar, ‘pa’ en ‘ma’. Het had me verbaasd, alsof ze sinds de geboorte van Benjamin vierentwintig uur per dag ouders waren.

‘Waar wachten we op?’ Met open handen kijkt Boeke de hal rond. ‘Hebben die dames ons wel aangemeld?’

Onze ogen vinden elkaar kort en ik knik hem bevestigend toe.

Een van de receptiedames knikt naar een binnenlopende verpleegkundige.

‘Goedemorgen meneer, u bent de vader van Benjamin van Vlaanderen?’

‘Ja. Goedemorgen mevrouw.’ Boeke steekt zijn hand uit. Zijn schouders zakken ietsje in het mosgroene colbert. ‘Waar is Ben?’

‘Loopt u maar met mij mee.’ De verpleegkundige glimlacht vaag.

Zie je wel, niets aan de hand. Een rond, stalen horloge dat op z’n kop aan haar borstzakje hangt, geeft tien over halfacht aan.

‘Ondertussen leg ik u uit wat u kunt verwachten.’

In tegenstelling tot deze blakende Antje ontbreekt het de gangen aan frisheid. Er hangt een steriel ziekenhuisluchtje dat doet denken aan pleisters en siliconehandschoenen. Gewoon doorademen, dan voel ik ook niets van het stijgen van de lift. Maar zodra we instappen, grijpt een onzichtbare hand me bij mijn strot. In de langwerpige spiegel onder het tl-licht zie ik een kraai. Mijn vettige kruin glimt gitzwart boven een spierwit gezicht. Gauw trek ik mijn staart wat hoger op.

‘Eerst zal de chirurg u op de hoogte stellen van de behandeling sinds Benjamins binnenkomst. Vervolgens kunt u naar hem toe.’

Vlak bij de lift gaat de deur van een spreekkamer voor ons open.

‘Goedemorgen mevrouw, meneer.’ De arts schudt ons de hand en werpt mij een vragende blik toe.

‘Zijn ... eh ... vroegere vriendin.’

‘Aha.’

‘Meneer, hoe is ...? Wat is ...? Kunt u ...?’ Boeke staat rade-loos tegenover de kleine, donkere man.

Hannahs onderlip trilt.

‘Mevrouw, meneer, neemt u alstublieft plaats. Neemt u al-len plaats, dan zal ik u informeren.’

We laten ons in blauwe stoelen zakken. Zware ploegstof absorbeert onze hoop en vrees. Even bevinden we ons op neutraal terrein.

‘Benjamin is vanochtend met ernstig hoofdletsel bij mij op de OK binnengebracht. Ik heb direct een drain geplaatst om overtollig hersenvocht af te voeren, waardoor de zwelling grotendeels is afgenomen. Benjamin ligt tijdelijk op een zaal. Hij is comateus, maar ademt zelfstandig.’

‘O Bennie, mijn Bennie.’ Hannah wendt haar gezicht van de arts af. ‘O lieve hemel.’ Ze huilt tegen Boekes arm. Die blijft de arts aankijken en legt een hand achter in haar hals.

‘In coma zegt u? Hoe bedoelt u?’ Hij vraagt wat ik denk: ligt hij uit zichzelf in coma of houden ze hem slapend?

‘Benjamin is buiten bewustzijn. Zijn hersenfuncties be-perken zich tot een minimum.’

Ik trek aan een pluk haar dat achter uit mijn elastiekje is gegleden. De juweliersdochter in mij signaleert dat het goud van de daspin van de arts geler is dan gebruikelijk in Nederland. Het bevat een bordeauxrode granaat. ‘Minimum,’ zei hij. Ik heb het gehoord.

‘Hoelang kan dat duren?’ vraagt Boeke. ‘Dat is toch een

overlevingsstrategie van zijn lichaam, dokter? Hoe ziet u dat? Wat is uw prognose?’

‘De kans op herstel van de cognitieve functies is helaas nihil.’

‘Néé!’ gilt Hannah.

Boeke schiet naar voren in zijn stoel en stamp met zijn rechterbeen.

Ik bijt op mijn knokkels. Minder dan minimum.

‘Het spijt me voor u,’ zegt de arts op een serieuze, meelevende en toch zakelijke toon. ‘Op dit moment is het van belang dat Benjamins toestand stabiel blijft. Wij doen er alles aan om infecties te voorkomen. Hij krijgt antibiotica, prednison en vocht toegediend. De komende vierentwintig uur is dat het enige wat telt.’

‘Ik wil nú naar hem toe.’ Hannahs stem klinkt diep en donker. Ze staat op en doet de deur open.

‘Goed, mevrouw. Komt u allen maar mee.’ De arts loopt voor haar langs.

Twee man verpleging wacht ons op. Ik voel een arm om me heen.

‘Zo erg, ik vind het zo erg.’

In een zaal vol bedden met foto’s erboven buigen zijn ouders zich over Benjamin.

‘Laat me met rust, Robijn’, was zijn laatste berichtje.

Van het bestaan van deze schemerwereld had ik geen idee. Al die keren dat ik in de naastgelegen universiteit op de negende verdieping bij de letterenfaculteit aan het raam koffie drink, liggen hier mensen in coma. Sinds ik als kind heb gezien hoe een oudtante lag opgebaard, kan ik niet meer op mijn rug inslapen.

‘Robijn,’ snikt Hannah, ‘kom maar.’ Ze pakt mijn hand en trekt me naast zich aan het bed.

Inderdaad, coma lijkt op slapen, maar zo voelt het niet. Vertwijfeld vraag ik me af of zijn ziel hier nog aanwezig is.

‘Ben, Bennie jongen. Ma is hier.’ Hannah aait over zijn ongeschoren wangen. Nergens een bloeddruppel te bekennen. Aan de rechterkant van zijn schedel zit een opvallend grote deuk. De vorm doet denken aan de afdruk van een vuist. Zijn donkere, korte haar is in de diepte meegezogen.

Ik pulk wat aan de deken en raak kort zijn hand aan. Die voelt warmer dan de mijne. Even wil ik wegrennen. Mijn ogen schieten heen en weer.

Aan de andere kant van het bed staat Boeke. Met zijn hand op Benjamins schouder bestudeert hij de monitoren en bijbehorende apparatuur. Zou hij zich net als ik afvragen waarom er een deuk in de rechterkant van Benjamins hoofd zit, terwijl hij waarschijnlijk aan de linkerkant door die auto is geraakt? Zijn Bens hersenen bij de botsing naar rechts gedrukt en was de zwelling daar het grootst? Is die kuil er door het aftappen van het hersenvocht in gezogen?

Zonder uitnodiging, op trillende benen moedig ik hem aan. O, wat vervloekte ik vaak zijn stinkende bokshandschoenen. Het ga jóu goed, Ben. Kom op! Even aai ik over Hannahs rug. ‘Vinden jullie het goed ...’ fluister ik.

‘Ja, meisje.’ Ze draait weg van het bed. Pas dan ziet ze de andere patiënten. Haar blik blijft hangen. Ze pakt mijn arm en wenkt Boeke. ‘Kom mee.’

Op de gang is het licht warmer, alsof we uit een sciencefictionfilm stappen. De druk op mijn borst neemt langzaam af.

‘Vinden jullie het goed dat ik ...?’

‘Ga maar gauw.’ Hannah neemt me op, met haar armen over elkaar. ‘Jij hebt lucht nodig.’ Dan laat ze haar wang in haar linkerhand leunen.

Ik lees overgave. Zou het typisch iets voor moeders zijn?

Om eeuwig hoop te houden? Ook al weet je dat je kind dodelijk gewond is? Aandacht blijven geven, zelfs als dat je kind energie kost? Een geveer dwingt een ander nu eenmaal tot nemen.

‘Zal ik jullie over een paar uur bellen?’

Ze knikken.

‘En bellen jullie mij zodra er iets is?’

‘Natuurlijk, meid.’ Boeke slaat zijn arm stevig om mij heen. ‘Robijn, hij was zo dol op jou. Dat weet je toch?’

Blozend kijk ik Hannah aan.

‘Je hoeft niks te zeggen, Robijn. Wij kennen Benjamin zelf door en door. Ga nou maar.’ Ze wappert me na met een tissue.